

Kommunal Rapport 22.10.2025 – «Bernt svarer»

Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Han har utgitt en rekke bøker innen blant annet forvaltningsrett og kommunalrett.

Han ledet det offentlige utvalget som ledet fram til en kraftig fornying av kommuneloven i 1992.

Bernt har også stor kunnskap om blant annet offentlighetsloven og forvaltningsloven.

SPØRSMÅL: Jeg er medlem av kontrollutvalget, og jeg har merket meg at kommunedirektørens saksframlegg til kommunestyret, eller til politiske hovedutvalg, etter min mening kan inneholde grove feil og/eller mangler.

Vi har en skolestruktursak med ensidig fokus på bygg, og nedlegging av skoler, med opplysninger om kapasitetstall og ledige skolepult. Tallet som er teoretisk utregnet, er ikke i nærheten av å ta hensyn til hverdagen i skolen.

(1) Det er lokale folkemøter om denne saken. Kan de folkevalgte møte opp på slike møter? Risikerer de folkevalgte å bli inhabile ved å møte opp der? Oppvekstsjefen hevder dette, og fremholder at ved å delta på et slikt folkemøte, uavhengig om man sitter der taus eller sier noe, risikerer man å bli inhabil og kan ikke delta ved senere behandling av sak om skolenedleggelser.

Jeg synes det høres merkelig ut, men som folkevalgt for min første periode, blir jeg usikker.

Bør ikke folkevalgte politikere få lov å snakke med folket, og høre på folket de er folkevalgt for? Uavhengig av om de som er på folkemøtet har stemt på partiet jeg er medlem av, eller om gitt personstemme til meg eller ei. Og jeg vet jo ikke hvem som har stemt på meg og «mitt» parti.

(2) Jeg forstår at folkevalgte ikke skal snakke med saksbehandlere i kommunen, og ikke utøve politikk overfor disse. Men blir politikere inhabile av å ringe lokalkjente som opplyser at veien forbi huset deres er offentlig, ikke privat eid, eller hvis de deltar i et folkemøte på skolen og får opplysninger om hverdagen på skolen – ganske forskjellig fra det kommunalsjef for oppvekst forteller i utvalgsmøte kultur og oppvekst?

Skal ikke politikerne få bli opplyst fra andre kilder enn kommunedirektør, eller kommunalsjefer?

SVAR: Utgangspunktet er at folkevalgte bare blir inhabile på grunn av «særegne forhold» som er egnet å svekke tilliten deres upartiskhet.

Dette må, etter [forvaltningsloven § 6](#) andre avsnitt, være personlige – private – forhold knyttet til saken eller til nærstående personer som en avgjørelse vil kunne innebære «særlig fordel eller ulempe for». En folkevalgts engasjement i eller meninger om en sak som skal behandles, er ikke slike «særegne forhold», selv om det er meninger som klart nok kan ha betydning for hens vurdering av saken.

Det ligger i rollen som folkevalgt at hen både kan, og ofte bør, engasjere seg i offentlig debatt om slike spørsmål. Selv ikke aktiv deltakelse i folkemøter vil alene kunne skape inhabilitet.

Men hvis det i et slikt folkemøte kommer fram nye opplysninger som kan ha betydning for saken, skal den folkevalgte legge dem fram før det treffes vedtak i saken, slik at kommunedirektøren kan få kommentere og eventuelt korrigere det som sies.

(2) Det er på denne bakgrunn klart nok ikke noe forbud mot at folkevalgte tar kontakt med saksbehandlere i kommunen og formidler opplysninger om saker som er under behandling i

administrasjonen eller et folkevalgt organ. Saksbehandler må da nedtegne det kommer fram, og hvem som er kilden for opplysningene.

Men folkevalgte verken bør eller kan gå inn i noen personlig diskusjon med saksbehandler om saken. Dette gjelder også medlemmer av kontrollutvalget. Den folkevalgte er her bare en kilde til informasjon, og har ikke noen annen rolle i saksforberedelsen.

Ansvar for en faglig og rettslig forsvarlig saksutredning ligger etter [kommuneloven § 13-1](#) tredje avsnitt hos kommunedirektøren, og for vedtak og politiske vurderinger hos kommunestyret eller annet folkevalgt organ.

Den enkelte folkevalgte skal ikke ta del i eller prøve å styre administrasjonens saksutredning. Utenfor møte i folkevalgt organ som hen er medlem av, er den folkevalgte bare en vanlig borger, som bare kan engasjere seg i og gi innspill til saksutredning og vedtaksprosess på linje med andre borgere, uten noen form instruksjonsmyndighet overfor administrasjonen, eller direkte deltakelse i saksutredningen.

Ønsker hen å følge opp saken på annen måte, må det skje i møte i kommunestyret eller annet folkevalgt organ hen er medlem av.